

80-річчя академіка НАН України А.О. ЛЕБЕДЄВА

1 лютого виповнилося 80 років відомому вченому в галузі механіки твердого деформівного тіла, міцності матеріалів і елементів конструкцій академікові НАН України Анатолію Олексійовичу Лебедеву.

А.О. Лебедев народився в 1931 р. Творчу діяльність розпочав у 1954 р., завершивши навчання на механічному факультеті Київського політехнічного інституту. Потім Анатолій Олексійович викладав у Київському вищому артилерійському інженерному училищі, а з 1960 р. його наукова робота пов'язана з Національною академією наук.

Після успішного закінчення в 1963 р. аспірантури Інституту металокераміки та спецсплавів АН України він працював у секторі міцності Інституту проблем матеріалознавства, на базі якого невдовзі було створено Інститут проблем міцності. А.О. Лебедев очолив відділ статичної міцності і пластичності конструкційних матеріалів, а в 1971 р. захистив докторську дисертацію. Його творчий шлях нерозривно пов'язаний з колективом фахівців у галузі міцності, який сформувався під керівництвом академіка НАН України Г.С. Писаренка. У 1978 р. Анатолія Олексійовича обрано членом-кореспондентом, а в 1988 р. — академіком НАН України.

А.О. Лебедев причетний до важливих здобутків у механіці матеріалів — розгляду закономірностей деформування і руйнування твердих тіл за складного напруженого

стану в широкому діапазоні температур; розроблення аналітичних і експериментальних методів оцінювання граничної несучої здатності і залишкового ресурсу відповідальних конструктивних елементів сучасної техніки. Він заснував наукову школу «Рівняння стану і критерії міцності матеріалів».

Учений — автор понад 500 праць, зокрема 25 монографій (дві з них перевидано в Японії та США), підручників, довідників, 52 винаходів і патентів. Анатолій Олексійович завжди піклувався про виховання молодого покоління, розвиток створеної ним наукової школи. Він підготував 8 докторів і 43 кандидати наук. Протягом багатьох років читає курс лекцій у Національному технічному університеті України «КПІ» для студентів спеціальності «Динаміка і міцність машин». Його обрано почесним доктором цього університету.

Багато сил та енергії А.О. Лебедев віддає науково-організаційній роботі. Він голова наукової ради «Механіка деформівного твердого тіла» при Відділенні механіки НАН України, член спеціалізованих учених рад Інституту проблем міцності ім. Г.С. Писаренка НАН України, Національного технічного університету України «КПІ», Севастопольського національного університету ядерної енергії і промисловості. Анатолій Олексійович належить до національних комітетів з теоретичної та

прикладної механіки України і Російської Федерації, експертної ради з математики й механіки Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, комітету Міністерства освіти і науки України з механіки. Учений – член Європейського товариства цілісності конструкцій (ESIS), Американського товариства металів (ASM International). Упродовж багатьох років він належав до редколегій журналів «Проблемы машиностроения и надежности машин», «Фізико-хімічна механіка матеріалів», за-раз уходить до складу редколегій часописів «Проблемы прочности», «Техническая диагностика и неразрушающий контроль». А.О. Лебедев – дійсний член Російської академії з проблем якості, Санкт-Петербурзької академії з проблем міцності (Росія), Міжнародної ради з фізики міцності та

пластичності матеріалів, технічного комітету Європейської асоціації з експериментальної механіки (EURASEM), експерт Міжнародної асоціації зі сприяння співпраці з ученими нових незалежних держав колишнього Радянського Союзу (INTAS).

Заслуги вченого в розвитку науки, підготовці наукових та інженерних кадрів, впровадженні результатів досліджень у практику відзначено високими державними нагородами: Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1981), орденом «Знак Пошани» (1975), медалями. У 2001 р. йому присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Наукова громадськість, колеги, учні щиро вітають Анатолія Олексійовича з ювілеєм, бажають міцного здоров'я, щастя, творчого натхнення, нових звершень.

80-річчя

академіка НАН України С.В. ПЕЛЕТМІНСЬКОГО

14 лютого виповнилося 80 років зна-ному фізику-теоретику академікові НАН України Сергію Володимировичу Пелетмінському.

С.В. Пелетмінський народився в 1931 р. у с. Тьоткіно Курської області (Росія). У 1953 р. закінчив Харківський державний університет і був направлений на роботу до Харківського фізико-технічного інституту. Від 1957 року працює в Національному науковому центрі «Харківський фізико-технічний інститут» (ННЦ ХФТІ) НАН України. Впродовж 1989–2004 рр. – завідувач відділу, з 2004 р. – головний науковий співробітник Інституту теоретичної фізики ім. О.І. Ахієзера ННЦ ХФТІ. У 1990 році Сергія Володимировича обрано академіком НАН України.

С.В. Пелетмінський зробив значний внесок у розвиток фундаментальних і прикладних досліджень у галузі фізики, підвищення міжнародного авторитету вітчизняної науки, її провідних шкіл. Його наукові праці присвячені фундаментальним проблемам статистичної механіки, різним застосуванням у фізиці квантових рідин, кристалів, фізиці плазми, кінетиці, фізиці магнітних явищ, астрофізиці. Сергій Володимирович став фундатором усього відомої харківської наукової школи статистичної фізики.

Серед досягнень ученого слід відзначити:

– відкриття в 1956 р. явища магнітоакустичного резонансу (разом з О.І. Ахієзером і В.Г. Бар'яхтаром);